

**«НАРОДНИЙ ЛІКАР» МАР'ЯН ПАНЧИШИН
(ДО 135 - РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ).
БІОБІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК /
УКЛАДАЧІ А.В.МАГЛЬОВАНИЙ, М.С.НАДРАГА,
С.В.ВАСІЛЬЄВА, О.М.КРІЛЬ; ЗА РЕДАКЦІЄЮ
А.В.МАГЛЬОВАНОГО. – ЛЬВІВ, 2017.– 172 с.**

Щороку у вересні медична громадськість Галичини вшановує пам'ять славетного лікаря та непересічної особистості – Мар'яна Панчишина. До 135-річчя від дня його народження колектив авторів – працівники наукової бібліотеки ЛНМУ, за редакцією проректора з науково-педагогічної роботи, професора А.В.Магльованого – опублікували біобібліографічний покажчик, у якому подано основні віхи професійної діяльності «Народного лікаря». У передмові до книги ректор Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, академік Б.С.Зіменковський зазначив, що

титанічна постать Мар'яна Панчишина була і надалі залишається символом нескореності українського народу.

У першому розділі книги наведено основні дати з життя та діяльності Мар'яна Панчишина. Цікавим є виклад професора Бориса Білинського «Мар'ян Панчишин – педагог і організатор медичної освіти у Галичині», де наголошено, що Мар'ян Панчишин належав до плеяди галицької інтелігенції, яка на зламі XIX–XX століть усвідомила свою відповідальність за долю власного народу й активно працювала на ниві просвіти та поступу. Автор нагадав, що «Народний професор» Мар'ян Панчишин – найпопулярніша постать міжвоєнної Галичини.

Також подано статті відомих істориків медицини – Павла Пундія, Едварда Фрайфельда – в яких викладено цікаві факти з особистого життя, професійної та наукової діяльності «Народного професора». У книзі висвітлені й інші сторони його фахової та громадської діяльності: організація у Львові курсів медичних сестер і популярних гігієнічно-профілактичних курсів, заснування першого у Галичині Українського протитуберкульозного диспансеру, будівництво у Карпатських горах санаторію для реабілітації хворих на туберкульоз. Як визначний інтерніст Мар'ян Панчишин був співзасновником Українського шпиталю імені Митрополита Андрея Шептицького у Львові, активним членом різних громадсько-суспільних товариств, наставником і меценатом молодіжних організацій, опікувався молодими лікарями-українцями.

Едвард Фрайфельд описав аспект діяльності Мар'яна Панчишина, присвячений педагогічній процесу, зокрема, участь у створенні та функціонуванні Українського Таємного Університету (УТУ) у Львові, де діяли три факультети – філософський, юридичний і медичний. Мар'ян Панчишин запропонував створити медичний факультет УТУ, де з власної ініціативи почав викладати анатомію для групи з семи українських студентів. До своїх слухачів – майбутніх лікарів – він звертався зі словам: «Я вимагаю у Вас одного: набуті знання віддайте людям»... Найближчими помічниками Мар'яна Панчишина на медичному факультеті УТУ були Максим Музика та Олександр Барвінський. Не можна не згадати той факт, що саме завдяки старанням «Народного професора» були відновлені та діяли в часі німецької окупації Львова (1942–1944) Медико-природничі фахові курси, на яких продовжували готувати українських лікарів і провізорів для потреб населення Галичини.

У рецензованому виданні репрезентовано вибрані праці Мар'яна Панчишина, які не втратили своєї актуальності і сьогодні: «Діяння алкоголю на організм людини і гостре zatrуєння алкоголем», «Про виразку і пістряка шлунка й дванадцятипалої кишки», «Про харчування хворих на туберкульоз», «Туберкульоз у дітей», «Про червінку (дезинтерію)», «Про п'ятнистий тиф з клінічного становища», «Про сифіліс шлунка» та багато інших, які публікувались у часописах «Народне Здоровля» та «Лікарський Вісник». У книзі також подано науково-популярні праці М.Панчишина на медико-гігієнічні теми, які були надруковані у часописі «Народне Здоровля».

Бібліографія охоплює 280 наукових праць відомих лікарів і науковців, у яких висвітлено найважливіші віхи науково-педагогічної та лікарської діяльності Мар'яна Панчишина. Видання завершується «Додатками» – своєрідною фотогалереєю світлин, які віддзеркалюють різні періоди життя і діяльності «Народного лікаря» – зокрема, як демонстратора в Інституті анатомії Львівського університету, службу в австрійській армії та військові нагороди, як особистого лікаря Андрея Шептицького, з групою професорів і студентів медичного факультету Українського Таємного Університету, документи заснованого Мар'яном Панчишином Українського Гігієнічного Товариства. У наведених програмах з'їздів українських природників і лікарів продемонстровано тематику доповідей «Народного лікаря». Завершують фотогалерею світлини з музею історії медицини Галичини імені Мар'яна Панчишина з особистими речами та медичними інструментами вченого. Іменний покажчик містить понад 150 імен персоналій, тою чи іншою мірою дотичних до особи «Народного лікаря».

Видання викладене на 171 сторінці, висвітлює різноманітні сфери діяльності непересічної історичної постаті, яка заслуговує визнання, пошани та подяки від прийдешніх поколінь українських лікарів і науковців. Видання призначене для науковців, студентів, лікарів – всіх, хто цікавиться історією медичної науки й освіти в Україні, і дає змогу детальніше ознайомитись з широким діапазоном лікарської, науково-педагогічної та громадської діяльності «Народного професора» Мар'яна Панчишина.

Антоніна Ященко,
доктор медичних наук,
професор кафедри гістології
та ембріології ЛНМУ

Олександр Луцик,
доктор медичних наук, професор
завідувач кафедри гістології
та ембріології ЛНМУ